

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 184/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. Š., B., a MUDr. J. Š., B., zastúpených advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 255/1996 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. Š. a MUDr. J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2011 doručená sťažnosť Ing. M. Š. a MUDr. J. Š. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 255/1996 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti okrem iného vyplýva, že „Sťažovatelia, Ing. M. Š. a MUDr. J. Š., sú od roku 1996 účastníkmi súdneho konania na Okresnom súde Bratislava I, spis. zn. 9 C 255/96 o neplatnosť právneho úkonu (v procesnom postavení odporcov, pozn.).

Z dôvodu prieťahov v konaní v rozsahu až 10 rokov, bola v roku 2006 podaná na Váš súd sťažnosť, ktorú Váš súd prijal uznesením č. k. I. ÚS 283/06-11 z 20. 9. 2006.

O vyššie uvedenej sťažnosti Ústavný súd SR rozhodol na neverejnom zasadaní nálehom zo dňa 21. 6. 2007, ktorým sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd SR vo svojom náleze konštatoval, že Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 6. 12. 2005 v predmetnej veci rozhodol. A keďže sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 255/96 bola ústavnému súdu doručená až 9. 8. 2006, t.j. potom, ako okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok, táto sťažnosť postrádala preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práva ďalej nepokračovalo.

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Avšak musíme konštatovať, že odo dňa vydania nálezu Ústavného súdu SR doteraz nie je predmetná právna vec právoplatne skončená, t. j. pätnásť rok od začatia súdneho konania!“.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že „odo dňa vydania nálezu Ústavného súdu SR, Okresný súd Bratislava I vykonal v predmetnom konaní nasledovné úkony:

- dňa 29. 1. 2009 vykonal ústne pojednávanie, na ktorom skonštatoval neprítomnosť navrhovateľov a ich právneho zástupcu z titulu poslednej rozlúčky s nebohým navrhovateľom v 2. rade a pojednávanie odročil na neurčito

- dňa 20. 3. 2009 vydal uznesenie, ktorým prerušil konanie do skončenia dedičského konania po navrhovateľovi v 2. rade

- dňa 21. 10. 2010 vykonal ústne pojednávanie, na ktorom vyhlásil rozsudok, ktorým zamietol návrh

- dňa 18. 1. 2011 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby sa v lehote 10 dní vyjadрила k odvolaniu navrhovateľky proti vyššie uvedenému rozsudku z 21. 10. 2010.

K vyššie uvedeným úkonom Okresného súdu Bratislava I uvádzame, že hoci uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 3 CO 309/06-199 z 30. 4. 2008 mal Okresný súd Bratislava I doručené ešte 14. 5. 2008, prvé pojednávanie vytýčil až na 29. 1. 2009, teda až po vyše 8 mesiacoch! Máme vedomosť, že zdravotný stav navrhovateľa v 2. rade bol už v čase doručenia uznesenia Krajského súdu v Bratislave veľmi vážny, teda jeho úmrtie sa dalo predpokladať. V tejto nadväznosti aj súd prvého stupňa pojednávanie odročil na neurčito a dňa 20. 3. 2009 vydal uznesenie o prerušení konania do skončenia dedičského konania po nebohom navrhovateľovi v 2. rade. Proti uvedenému uzneseniu podali sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, JUDr. E. L., odvolanie z 11. 4. 2009, ktoré Krajský súd v Bratislave považoval za dôvodné a svojim uznesením č. 3 CO 172/2009-236 z 30. 6. 2009 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil. V odôvodnení predmetného uznesenia uviedol, že vzhľadom k tomu, že v danej veci ide o určovacie návrhy, súd prvého stupňa postupoval nesprávne, ak rozhodol o prerušení konania, povinnosťou súdu prvého stupňa bude pokračovať v konaní s dedičmi po nebohom navrhovateľovi v 2. rade. Hoci súd prvého stupňa mal doručené predmetné uznesenie 7. 7. 2009, ústne pojednávanie v danej veci vytýčil až 21. 10. 2010, teda až po takmer 16 mesiacoch!

Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa svojim konaním, resp. nekonaním spôsobil, podľa nášho názoru, prieťahy v konaní v trvaní minimálne ďalšie 2 roky. “

V ďalšej časti sťažovatelia poukázali na to, že „uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 3 CO 309/06-199 z 30. 4. 2008 (ktoré bolo vydané až po náleze Ústavného súdu SR I. ÚS 283/06-35 z 21. 6. 2007) v podstate konštatuje, že celé doterajšie konanie súdu prvého stupňa bolo neefektívne, pretože celých 13 rokov sa nezaoberal základnou otázkou sporu, a to preukázaním naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., keďže išlo o určovaciu žalobu. “

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 255/1996 porušil ich základné právo

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a aby im priznal finančné zadost'učinenie každému v sume 10 000 €, ako aj úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť s'ťažnosti ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil s'ťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu v nej označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľov, podľa ktorého postupom okresného súdu v konaní vedenom pod

sp. zn. 9 C 255/1996 malo dôjsť k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo zistení ústavného súdu, ale aj zo samotnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 21. októbra 2010 rozsudkom rozhodol v merite veci, a sťažovatelia mali vedomosť aj o podaní odvolania proti uvedenému rozsudku, keď pred predložením veci Krajskému súdu v Bratislave ich okresný súd 18. januára 2011 vyzval na vyjadrenie k odvolaniu podaného navrhovateľkou. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd rozhodnutím vo veci ešte pred doručením sťažnosti ústavnému súdu (26. apríl 2011) vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov, a preto už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom, a teda nemohol už ani porušovať sťažovateľmi v sťažnosti označené základné právo.

Ústavný súd napokon poukazuje aj na svoj nález sp. zn. I. ÚS 283/06 z 21. júna 2007, z ktorého je zrejmé, kedy najneskôr je potrebné na ústavnom súde relevantne uplatniť sťažnosť na prietahy v konaní. Sťažovatelia napriek tomu, že boli oboznámení s týmto právnym názorom ústavného súdu, mu doručili sťažnosť až 26. apríla 2011, t. j. opätovne v čase, keď okresný súd už vo veci samej nekonal a k porušovaniu označeného základného práva už nemohlo dochádzať, a preto ústavný súd už o nej nemohol rozhodovať. Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2011